

eul_wid: hqc-aa

Πυθέας ὁ Μασσαλιώτης · Pytheas of Massalia

Fragments on Astronomy and Tides

Ἀποσπάσματα περὶ Ἀστρονομίας καὶ Παλίρροιας

Period: Ἑλληνιστική Hellenistic

Dialect: Ἰωνική Ionic

Domain: Γεωγραφία Geography

Format: Πεζός Prose

- ¹ HIPPARCHOS VON NIKAIA Τῶν Ἀράτου καὶ Εὐδόξου Φαινομένων ἐξήγησις IV 1: περὶ μὲν οὖν τοῦ βορείου πόλου Εὐδόξος ἀγνοεῖ λέγων οὕτως· ‘ἔστι δέ τις ἀστὴρ μένων ἀεὶ κατὰ τὸν αὐτὸν τόπον· οὗτος δὲ ὁ ἀστὴρ πόλος ἐστὶ τοῦ κόσμου’. ἐπὶ γὰρ τοῦ πόλου οὐδὲ εἷς ἀστὴρ κεῖται, ἀλλὰ κενός ἐστι τόπος, ὧι παράκεινται τρεῖς ἀστέρες, μεθ’ ὧν τὸ σημεῖον τὸ κατὰ τὸν πόλον τετράγωνον ἔγγιστα σχῆμα περιέχει, καθάπερ καὶ Πυθέας φησὶν ὁ Μασσαλιώτης. AETIOS Περί ἀρεσκόντων ξυναγωγή III 17 [Πῶς ἀμπώτιδες γίνονται καὶ πλήμυραι], 3—5 p. ^[5]
- ² 383, 4 H. Diels (IOANNES VON STOBOI Ἐκλογαὶ ἀποφθέγματα ὑποθήκαι I 38, 3—5 p. 252, 18 K. Wachsmuth; ~ «PLUTARCHOS» Περί τῶν ἀρεσκόντων τοῖς φιλοσόφοις φυσικῶν δογμάτων ἐπιτομή III 17, 2f. [~ «GALENOS» Περί φιλοσόφου· ἱστορίας 88 p. 634, 14 H. Diels]): Πυθέας ὁ Μασσαλιώτης τῇ πληρώσει τῆς σελήνης καὶ τῇ μειώσει τὰς ἐκατέρου τούτων αἰτίας ἀνατίθησιν. Ποσειδώνιος (87 F 81 F. Jacoby) ὑπὸ μὲν τῆς σελήνης κινεῖσθαι τοὺς ἀνέμους, ὑπὸ δὲ τούτων τὰ πελάγη, ἐν οἷς τὰ προειρημένα γίνεσθαι πάθη. Πλάτων (Phaidon p. 111 e 4—112a 6) ἐπὶ τὴν αἰώραν φέρεται τῶν ὑδάτων· εἶναι γάρ τινα φυσικὴν αἰώραν διὰ τινος ἐγγείου τρήματος περιφέρουσαν τὴν παλίρροιαν, ὅφ’ ἥς ἀντικυμαίνεσθαι τὰ πελάγη. MARKIANOS VON HERAKLEIA Ἐπιτομή τοῦ τῆς Ἐντὸς Θαλάσσης Περίπλου ὃν ἔγραψεν ἐν τρισὶ βιβλίοις Μένιππος Περγαμηνός 2 p. ^[15]
- ³ 565, 23 K. Müller: ... οἱ γὰρ δὴ δοκοῦντες ταῦτα (geographische Probleme) μετὰ λόγων ἐξητακέναι, Τιμοσθένης ὁ Ῥοδῖός ἐστιν, ἀρχικυβερνήτης τοῦ δευτέρ[αι]ου Πτολεμαίου γεγωνός, καὶ μετ’ ἐκεῖνον Ἐρατοσθένης ὃν Βῆτα ἐκάλεσαν οἱ τοῦ Μουσ <ε> ἰου προστάντες, πρὸς δὲ τούτοις Πυθέας τε ὁ Μασσαλιώτης καὶ Ἰσίδωρος ὁ Χαρακηνός ... STRABON Γεωγραφικά III 4, 4 (= Sphairopoia F 30 S. ^[5]
- ⁴ 225, 17—21): ... καίτοι ἐμοί γε δοκεῖ δυνατόν εἶναι καὶ συνηγορῆσαι πολλοῖς τῶν λεχθέντων (scil. von Homer) καὶ εἰς ἐπανόρθωσιν ἄγειν καὶ μάλιστα εἰς ταῦτα ὅσα Πυθέας παρεκρούσατο τοὺς πιστεύσαντας αὐτῷ κατὰ ἄγνοιαν τῶν τε ἐσπερίων τόπων καὶ τῶν προσβόρ <ρ> ων τῶν παρὰ τὸν Ὠκεανόν ... — — II 3, 5: . ^[5]
- ⁵ .. ‘ἐγὼ μὲν οὖν’, φησί (Poseidonios, Περί Ὠκεανοῦ 87 F 28, 9ff. F. Jacoby), ‘μέχρι <τοῦδε> τῆς περὶ τὸν Εὐδόξον ἱστορίας ἤκω· τί δ’ ὕστερον συνέβη, τοὺς ἐκ Γαδείρων καὶ τῆς Ἰβηρίας εἰκὸς εἰδέναι’. ἐκ πάντων δὴ τούτων φησὶ δείκνυσθαι, διότι ἡ οἰκουμένη κύκλῳ περιρρεῖται τῷ Ὠκεανῷ· οὐ γάρ μιν δεσμός περιβάλλεται ἡπίριοιο, ἀλλ’ ἐς ἀπειρεσίην κέχυται· τό μιν οὗ τι

μιαίνει'. θαυμαστός δὴ κατὰ πάντα ἐστὶν ὁ Ποσ <ειδώνιος> , τὸν μὲν τοῦ μάγου περίπλουν, ὃν Ἡρακλείδης (vom Pontos, F 56 O. Voss) εἶπεν, ἀμάρτυρον νομίσας, καὶ αὖ τὸν τῶν ὑπὸ Δαρείου πεμφθέντων, ὃν Ἡρόδοτος ἱστορεῖ (gemeint ist IV 42), τὸ δὲ Βεργαῖον διήγημα τοῦτο ('διήγημα' nach Art der Ἀπιστα des Antiphanes von Berge) ἐν πίστει μέρει τιθεῖς, εἴθ' ὑπ' αὐτοῦ πεπλασμένον, εἴτ' ἄλλων πλασάντων πιστευθέν. τί <σ> γὰρ ἡ πιθανότης πρῶτον μὲν τῆς κατὰ τὸν Ἰνδὸν περιπετείας; πῶς δ' οὐκ ἔδειξεν ἀποδρὰς τὸν Βόγον πλεῖν πάλιν παρὰ τὴν Λιβύην σὺν παρασκευῇ δυναμένη συννοικίσαι νῆσον; οὐ πολὺ οὖν ἀπολείπεται ταῦτα τῶν Πυθέου καὶ Εὐημέρου καὶ Ἀντιφάνους ψευσμάτων. ἀλλ' ἐκείνοις μὲν συγγνώμη, τοῦτ' αὐτὸ ἐπιτηδεύουσιν, ὥσπερ τοῖς θαυματοποιοῖς τῷ δ' ἀποδεικτικῶι καὶ φιλοσόφωι, σχεδὸν δέ τι καὶ περὶ πρωτείων ἀγωνιζομένωι τίς ἂν συγγνοίῃ; ταῦτα μὲν οὖν οὐκ εὔ. — — — I 4, 2—5: ἐξῆς δὲ τὸ πλάτος τῆς οἰκουμένης ἀφορίζων φησὶν (Eratosthenes von Kyrene, Γεωγραφικά F II C 2. [25])

6a 18 H. Berger) ἀπὸ μὲν Μερόης ἐπὶ τοῦ δι' αὐτῆς μεσημβρινοῦ μέχρι Ἀλεξανδρείας εἶναι μυρίους, ἐνθὲνδε εἰς τὸν Ἑλλῆς Πόντον περὶ ὀκτακισχιλίους ἑκατόν, εἴτ' εἰς Βορυσθένη πεντακισχιλίους, εἴτ' ἐπὶ τὸν κύκλον τὸν διὰ Θούλης—ἣν φησι Πυθέας ἀπὸ μὲν τῆς Βρεττανικῆς ἐξ ἡμερῶν πλοῦν ἀπέχειν πρὸς ἄρκτον, ἐγγὺς δ' εἶναι τῆς Πεπηγυίας Θαλάττης— ἄλλους ὡς μυρίους χιλίους πεντακοσίους. ἐὰν οὖν ἔτι προσθῶμεν ὑπὲρ τὴν Μερόην ἄλλους τρισχιλίους τετρακοσίους, ἵνα τὴν τῶν Αἰγυπτίων Νῆσον ἔχωμεν καὶ τὴν Κινναμωμοφόρον καὶ τὴν Ταπροβάνην, ἔσεσθαι σταδίους τρισμυρίους ὀκτακισχιλίους. τὰ μὲν οὖν ἄλλα διαστήματα δεδοσθαι αὐτῶι ὡμολόγηται γὰρ ἱκανῶς. τὸ δ' ἀπὸ τοῦ Βορυσθένους ἐπὶ τὸν διὰ Θούλης κύκλον τίς ἂν δοίῃ νοῦν ἔχων; ὃ τε γὰρ ἱστορῶν τὴν Θούλην Πυθέας ἀνὴρ ψευδίστατος ἐξήτασται, καὶ οἱ τὴν Βρεττανικὴν <καὶ> Ἰέρνην ἰδόντες οὐδὲν περὶ τῆς Θούλης λέγουσιν, ἄλλας νήσους λέγοντες μικρὰς περὶ τὴν Βρεττανικὴν. αὐτὴ τε ἡ Βρεττανικὴ τὸ μῆκος ἴσως πῶς ἐστὶ τῇ Κελτικῇ παρεκτεταμένη, τῶν πεντακισχιλίων σταδίων οὐ μείζων καὶ τοῖς ἄκροις τοῖς ἀντικειμένοις ἀφορίζομένη. ἀντίκειται γὰρ ἀλλήλοις τὰ τε ἑῷα ἄκρα τοῖς ἐώιοις καὶ τὰ ἐσπέρια τοῖς ἐσπερίοις, καὶ τὰ γε ἑῷα ἐγγὺς ἀλλήλων ἐστὶ μέχρις ἐπόψεως, τό τε Κάντιον καὶ αἱ τοῦ Ῥήνου ἐκβολαί. ὁ δὲ πλειόνων ἢ δισμυρίων τὸ μῆκος ἀποφαίνει τῆς νήσου, καὶ τὸ Κάντιον ἡμερῶν τινῶν πλοῦν ἀπέχειν τῆς Κελτικῆς φησι· καὶ τὰ περὶ τοὺς Ὠστιδαίους δὲ καὶ τὰ πέραν τοῦ Ῥήνου τὰ μέχρι Σκυθῶν πάντα κατέψευσται τῶν τόπων. ὅστις οὖν περὶ τῶν γνωριζομένων τόπων τοσαῦτα ἔψευσται, σχολῇ γ' ἂν περὶ τῶν ἀγνωστούμενων παρὰ πᾶσιν ἀληθεύειν δύναίτο. τὸν δὲ διὰ τοῦ Βορυσθένους παράλληλον τὸν αὐτὸν εἶναι τῷ διὰ τῆς Βρεττανικῆς εἰκάζουσιν Ἰππαρχός τε (Πρὸς Ἐρατοσθένην F V 13 d H. Berger) καὶ ἄλλοι ἐκ τοῦ τὸν αὐτὸν εἶναι καὶ τὸν διὰ Βυζαντίου τῷ διὰ Μασσαλίας· ὃν γὰρ λόγον εἶρηκε τοῦ ἐν Μασσαλίας γινώμονος πρὸς τὴν σκιάν, τὸν αὐτὸν καὶ Ἰππαρχος κατὰ τὸν ὁμώνυμον καιρὸν εὐρεῖν ἐν τῷ Βυζαντίω φησὶν. ἐκ Μασσαλίας δὲ εἰς μέσην τὴν Βρεττανικὴν οὐ πλέον τῶν πεντακισχιλίων ἐστὶ σταδίων. ἀλλὰ μὴν ἐκ μέσης τῆς Βρεττανικῆς οὐ πλέον τῶν τετρακισχιλίων προελθὼν εὖροι <σ> ἂν οἰκῆσιμον ἄλλως πως— τοῦτο δ' ἂν εἴη τὸ περὶ τὴν Ἰέρνην— ὥστε τὰ ἐπέκεινα, εἰς ἃ ἐκτοπίζει τὴν Θούλην, οὐκέτ' οἰκῆσιμα. τίς δ' ἂν καὶ στοχασμῶι λέγοι τὸ ἀπὸ τοῦ διὰ Θούλης ἕως τοῦ διὰ Βορυσθένους μυρίων καὶ χιλίων πεντακοσίων, οὐχ ὀρῶ. διαμαρτῶν δὲ τοῦ πλάτους ἡνάγκασται καὶ τοῦ μήκους ἀστοχεῖν. ὅτι μὲν γὰρ πλέον ἢ διπλάσιον τὸ γινώριμον μῆκός ἐστὶ τοῦ γνωρίμου πλάτους, ὁμολογοῦσι καὶ οἱ ὕστερον καὶ τῶν ἄλλων οἱ χαριέστατοι· λέγω δὲ <τὸ> ἀπὸ τῶν ἄκρων τῆς Ἰνδικῆς ἐπὶ τὰ ἄκρα τῆς Ἰβηρίας τοῦ <ἀπὸ τῶν> Αἰθιοπῶν ἕως τοῦ κατὰ Ἰέρνην κύκλου. [45]

6a (50) ὀρίσας δὲ τὸ λεχθὲν πλάτος τὸ ἀπὸ τῶν ἐσχάτων Αἰθιοπῶν μέχρι τοῦ διὰ Θούλης, ἐκτείνει πλέον ἢ δεῖ τὸ μῆκος, ἵνα ποιήσῃ πλέον ἢ διπλάσιον τοῦ λεχθέντος πλάτους. φησὶ δ' οὖν τὸ

μὲν τῆς Ἰνδικῆς μέχρι τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ τὸ στενώτατον σταδίων μυρίων ἑξακισχιλίων—τὸ γὰρ ἐπὶ τὰ ἀκρωτήρια τεῖνον τρισχιλίοις εἶναι μεῖζον—, τὸ δὲ ἔνθεν ἐπὶ Κασπίους Πύλας μυρίων τετρακισχιλίων, εἴτ' ἐπὶ τὸν Εὐφράτην μυρίων, ἐπὶ δὲ τὸν Νεῖλον ἀπὸ τοῦ Εὐφράτου πεντακισχιλίων, ἄλλους δὲ χιλίους καὶ τριακοσίους μέχρι Κανωβικοῦ Στόματος, εἴτα μέχρι τῆς Καρχηδόνης μυρίους τρισχιλίους πεντακοσίους, εἴτα μέχρι Σηλῶν ὀκτακισχιλίου τοῦλάχιστον· ὑπεραίρειν δὴ τῶν ἑπτὰ μυριάδων ὀκτακοσίους. δεῖν δὲ ἔτι προσθεῖναι τὸ ἐκτὸς Ἡρακλείων Σηλῶν κύρτωμα τῆς Εὐρώπης, ἀντικείμενον μὲν τοῖς Ἰβηρσι, προπεπτωκὸς δὲ πρὸς τὴν ἐσπέραν, οὐκ ἔλαττον σταδίων τρισχιλίων, καὶ τὰ ἀκρωτήρια τὰ τε ἄλλα καὶ τὸ τῶν Ὤστιδα[μν]ίων ὃ καλεῖται Κάβαιον, καὶ τὰς κατὰ τοῦτο νήσους, ὧν τὴν ἐσχάτην Οὐξιόαμην φησὶ Πυθέας ἀπέχειν ἡμερῶν τριῶν πλοῦν. ταῦτα δ' εἰπὼν τὰ τελευταῖα οὐδὲν πρὸς τὸ μῆκος συντείνοντα προσέθηκε τὰ περὶ τῶν ἀκρωτηρίων καὶ τῶν Ὤστιδα[μν]ίων καὶ τῆς Οὐ <ε> ξισάμης καὶ ὧν φησι νήσων· ταῦτα γὰρ πάντα, φησὶ, προσάρκτιά ἐστι καὶ Κελτικά, οὐκ Ἰβηρικά, μᾶλλον δὲ Πυθέου πλάσματα ... — — —II 1, 12. ^[75]

6b 18: ... καὶ τὰ ἐξῆς δὲ πλήρη μεγάλων ἀποριῶν ἐστίν. ὅρα γάρ, εἰ τοῦτο μὲν μὴ κινοίη τις τὸ τὰ ἄκρα τῆς Ἰνδικῆς τὰ μεσημβρινὰ ἀνταίρειν τοῖς κατὰ Μερόην, μηδὲ τὸ διάστημα τὸ ἀπὸ Μερόης ἐπὶ τὸ στόμα τὸ κατὰ τὸ Βυζάντιον ὅτι ἐστὶ περὶ μυρίους σταδίους καὶ ὀκτακισχιλίους, ποιοίη δὲ τρισμυρίων τὸ ἀπὸ τῶν μεσημβρινῶν Ἰνδῶν μέχρι τῶν Ὀρῶν, ὅσα ἂν συμβαίη ἄτοπα. τὸ πρῶτον μὲν γάρ, εἴπερ ὁ αὐτὸς ἐστὶ παράλληλος ὁ διὰ Βυζαντίου τῶι διὰ Μασσαλίας—καθάπερ εἴρηκεν Ἰππαρχος (Πρὸς Ἐρατοσθένην F V 13 bc H. Berger) πιστεύσας Πυθέαι —, ὁ δ' αὐτὸς καὶ μεσημβρινὸς ἐστίν ὁ διὰ Βυζαντίου τῶι διὰ Βορυσθένους, ὅπερ καὶ αὐτὸ δοκιμάζει ὁ Ἰππαρχος, δοκιμάζει δὲ καὶ τὸ ἀπὸ Βυζαντίου διάστημα ἐπὶ τὸν Βορυσθένη σταδίους εἶναι τρισχιλίους ἑπτακοσίους, τοσοῦτοι ἂν εἶεν καὶ οἱ ἀπὸ Μασσαλίας ἐπὶ τὸν διὰ Βορυσθένους παράλληλον, ὅς γε διὰ τῆς Κελτικῆς παρωκεανίτιδος ἂν εἴη· τοσούτους γάρ πως διελθόντες συνάπτουσι τῶι Ὤκεανῶι ... φησὶ δέ γε ὁ Ἰππαρχος (ebd. 16) κατὰ τὸν Βορυσθένη καὶ τὴν Κελτικὴν ἐν ὅλαις ταῖς θεριναῖς νυξὶ παραυγάζεσθαι τὸ φῶς τοῦ ἡλίου περιεστώμενον ἀπὸ τῆς δύσεως ἐπὶ τὴν ἀνατολήν, ταῖς δὲ χειμεριναῖς τροπαῖς <τὸ> πλεῖστον μετεωρίζεσθαι τὸν ἥλιον ἐπὶ πῆχεις ἑννέα, ἐν δὲ τοῖς ἀπέχουσι τῆς Μασσαλίας ἑξακισχιλίοις καὶ τριακοσίους—οὗς ἐκεῖνος μὲν ἔτι Κελτοὺς ὑπολαμβάνει, ἐγὼ δ' οἶμαι Βρεττανοὺς εἶναι, βορειοτέρους τῆς Κελτικῆς σταδίοις δισχιλίοις πεντακοσίους—πολὺ μᾶλλον τοῦτο συμβαίνειν· ἐν δὲ ταῖς χειμεριναῖς ἡμέραις ὁ ἥλιος μετεωρίζεται πῆχεις ἕξ, τέτταρας δ' ἐν τοῖς ἀπέχουσι Μασσαλίας ἑννακισχιλίους σταδίους καὶ ἑκατόν, ἐλάττους δὲ τῶν τριῶν ἐν τοῖς ἐπέκεινα, οἳ καὶ κατὰ τὸν ἡμέτερον λόγον πολὺ ἂν εἶεν ἀρκτικώτεροι τῆς Ἰέρνης. οὗτος δὲ Πυθέαι πιστεύων κατὰ τὰ νοτιώτερα τῆς Βρεττανικῆς τὴν οἴκησιν ταύτην τίθησι, καὶ φησιν εἶναι τὴν μακροτάτην ἐνταῦθα ἡμέραν ὥρων ἡμερινῶν δέκα ἑννέα, ὀκτωκαίδεκα δὲ ὅπου τέτταρας ὁ ἥλιος μετεωρίζεται πῆχεις, οὗς φησιν ἀπέχειν τῆς Μασσαλίας ἑννακισχιλίους καὶ ἑκατόν σταδίους ὥσθ' οἱ νοτιώτατοι τῶν Βρεττανῶν βορειότεροι τούτων εἰσὶν ... — — —II 5, 7f. ^[40]

6c 41: ... πάλιν δ' ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρείας ἐπ' εὐθείας τῇ ῥύσει τοῦ Νεῖλου πάντες ὁμολογοῦσι τὸν ἐπὶ Ῥόδον πλοῦν, κἀντεῦθεν δὲ τὸν τῆς Καρίας παράπλουν καὶ Ἰωνίας μέχρι τῆς Τρωιάδος καὶ Βυζαντίου καὶ Βορυσθένους. λαβόντες οὖν τὰ διαστήματα γνώριμα καὶ πλεόμενα σκοποῦσι τὰ ὑπὲρ τοῦ Βορυσθένους ἐπ' εὐθείας ταύτηι τῇ γραμμῇ μέχρι τίνος οἰκῆσιμά ἐστι, καὶ περατοῖ τὰ προσάρκτια μέρη τῆς οἰκουμένης. οἰκοῦσι δ' ὑπὲρ τοῦ Βορυσθένους ὕστατοι τῶν γνωρίμων Σκυθῶν Ῥωξολανοί, νοτιώτεροι ὄντες τῶν ὑπὲρ τῆς Βρεττανικῆς ἐσχάτων γνωριζομένων· ἥδη δὲ τἀπέκεινα διὰ ψῦχος ἀοίκητά ἐστι. νοτιώτεροι δὲ τούτων καὶ οἱ ὑπὲρ τῆς Μαιώτιδος Σαυρομάται καὶ Σκύθαι μέχρι τῶν ἐώϊων Σκυθῶν. ὁ μὲν οὖν Μασσαλιώτης Πυθέας τὰ περὶ Θούλην τὴν βορειοτάτην τῶν Βρεττανίδων ὕστατα λέγει, παρ' οἷς ὁ αὐτὸς ἐστὶ τῶι ἀρκτικῶι ὁ

θερινὸς τροπικὸς κύκλος· παρὰ δὲ τῶν ἄλλων οὐδὲν ἱστορῶ, οὐθ' ὅτι Θούλη νῆσός ἐστί τις, οὐτ' εἰ τὰ μέχρι δεῦρο οἰκῆσιμά ἐστιν ὅπου ὁ θερινὸς τροπικὸς ἀρκτικὸς γίνεται. νομίζω δὲ πολὺ εἶναι νοτιώτερον τοῦτο τὸ τῆς οἰκουμένης πέρας τὸ προσάρκτιον· οἱ γὰρ νῦν ἱστοροῦντες περαιτέρω τῆς Ἰέρνης οὐδὲν ἔχουσι λέγειν, ἢ πρὸς ἄρκτον πρόκειται τῆς Βρεττανικῆς πλησίον, <πλήρησ> ἀγρίων τελέως ἀνθρώπων καὶ κακῶς οἰκούντων διὰ ψῦχος, ὥστ' ἐνταῦθα νομίζω τὸ πέρας εἶναι θετέον. τοῦ δὲ παραλλήλου τοῦ διὰ Βυζαντίου [τοῦ] διὰ Μασσαλίας πως ἰόντος, ὥς φησιν Ἰππαρχος (Πρὸς Ἑρατοσθένην F V 13f H. Berger) πιστεύσας Πυθέαι —φησὶ γὰρ ἐν Βυζαντίῳ τὸν αὐτὸν εἶναι λόγον τοῦ γνώμονος πρὸς τὴν σκιάν, ὃν εἶπεν ὁ Πυθέας ἐν Μασσαλίᾳ—, τοῦ δὲ διὰ Βορυσθένους ἀπὸ τούτου διέχοντος περὶ τρισχιλίους καὶ ὀκτακοσίους, εἴη ἂν ἐκ τοῦ διαστήματος τοῦ ἀπὸ Μασσαλίας ἐπὶ τὴν Βρεττανικὴν ἐνταῦθά που πίπτων ὁ διὰ τοῦ Βορυσθένους κύκλος. πανταχοῦ [πολλαχοῦ] δὲ παρακρουόμενος τοὺς ἀνθρώπους ὁ Πυθέας κἀνταῦθα που διέψευσαι. τὸ μὲν γὰρ τὴν ἀπὸ Στηλῶν γραμμὴν ἐπὶ τοὺς περὶ τὸν Πορθμὸν καὶ Ἀθήνας καὶ Ῥόδον τόπους ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ παραλλήλου κεῖσθαι ὠμολόγηται παρὰ πολλῶν· ὁμολογεῖται δέ, ὅτι καὶ διὰ μέσου πως τοῦ πελάγους ἐστὶν ἡ ἀπὸ Στηλῶν ἐπὶ τὸν Πορθμὸν. οἱ δὲ πλεόντες τὸ μέγιστον διάγραμμα ἀπὸ τῆς Κελτικῆς ἐπὶ τὴν Λιβύην εἶναι τὸ ἀπὸ τοῦ Γαλατικοῦ Κόλπου σταδίων πεντακισχιλίων, τοῦτο δ' εἶναι καὶ τὸ μέγιστον πλάτος τοῦ πελάγους, ὥστ' εἴη ἂν τὸ ἀπὸ τῆς λεχθείσης γραμμῆς ἐπὶ τὸν μυχὸν τοῦ Κόλπου σταδίων δισχιλίων πεντακοσίων, ἐπὶ δὲ Μασσαλίαν ἐλαττόνων· νοτιωτέρα γὰρ ἐστὶν ἡ Μασσαλία τοῦ μυχοῦ τοῦ Κόλπου. τὸ δὲ γε ἀπὸ τῆς Ῥοδίας ἐπὶ τὸ Βυζαντίον ἐστὶ τετρακισχιλίων που καὶ ἐννακοσίων σταδίων, ὥστε πολὺ ἀρκτικώτερος ἂν εἴη ὁ διὰ Βυζαντίου τοῦ διὰ Μασσαλίας. τὸ δ' ἐκεῖθεν ἐπὶ τὴν Βρεττανικὴν δύναται συμφωνεῖν τῷ ἀπὸ Βυζαντίου ἐπὶ Βορυσθένη· τὸ δ' ἐκεῖθεν ἐπὶ τὴν Ἰέρνην οὐκέτι γνῶριμον <ὄν> πόσον ἂν τις θείη, οὐδ' εἰ περαιτέρω ἔτι οἰκῆσιμά ἐστιν, οὐδὲ[v] δεῖ φροντίζειν τοῖς ἐπάνω λεχθεῖσι προσ <έχοντας>.^[45]

6c (50) πρόσ> τε γὰρ ἐπιστήμην ἀρκεῖ τὸ λαβεῖν, καθάπερ ἐπὶ τῶν νοτίων μερῶν ὅτι ὑπὲρ Μερῆς μέχρι τρισχιλίων σταδίων προελθόντι τῆς οἰκησίμου τίθεσθαι <πέρασ> προσῆκεν—οὐχ ὥς ἂν τούτου ἀκριβεστάτου πέρατος ὄντος, ἀλλ' ἐγγύς γε τὰκριβοῦς—, οὕτω κἀκεῖ τοὺς ὑπὲρ τῆς Βρεττανικῆς οὐ πλείους τούτων θετέον ἢ μικρῶι πλείον, οἷον τετρακισχιλίους ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸ Βυζαντίον ἡ μεγίστη ἡμέρα ὥρων ἐστὶν ἡμερινῶν δέκα πέντε καὶ τετάρτου, ὁ δὲ γνῶμων πρὸς τὴν σκιὰν λόγον ἔχει ἐν τῇ θερινῇ τροπῇ ὃν τὰ ἑκατὸν εἴκοσι πρὸς τετταράκοντα δύο λείποντα πέμπτῳ (d.i. 600: 209). ἀπέχουσι δ' οἱ τόποι οὗτοι τοῦ διὰ μέσης τῆς Ῥοδίας περὶ τετρακισχιλίους καὶ ἐννακοσίους, τοῦ δ' ἡμερινοῦ ὥς τρισμυρίους τριακοσίους. — — II 5, 43: .^[65]

6d .. τοῦ γὰρ ἡλίου καθ' ὅλην τὴν τοῦ κόσμου περιστροφὴν ὑπὲρ γῆς φερομένου, δῆλον ὅτι καὶ ἡ σκιὰ κύκλῳ περιενεχθήσεται περὶ τὸν γνῶμονα. καθ' ὃ δὴ καὶ 'περισκίουσ' αὐτοὺς ἐκάλεσεν (Poseidonios, Περὶ Ὤκεανοῦ 87 F 76 F. Jacoby), οὐδὲν ὄντας πρὸς τὴν γεωγραφίαν· οὐ γὰρ ἐστὶν οἰκῆσιμα ταῦτα τὰ μέρη διὰ ψῦχος, ὥσπερ ἐν τοῖς πρὸς Πυθέαν λόγοις εἰρήκαμεν ... — — IV 4, 1: Ὁ[ι]σίσιμοι δ' εἰσὶν—οὐς <Ῥσ> τιδαίους ὀνομάζει Πυθέας —ἐπὶ τίνος προπεπτωκυίας ἱκανῶς ἄκρας εἰς τὸν Ὤκεανὸν οἰκοῦντες, οὐκ ἐπὶ τοσοῦτον δέ, ἐφ' ὅσον ἐκεῖνός φησι καὶ οἱ πιστεύσαντες ἐκείνῳ.^[5]

6f STEPHANOS VON BYZANTION Ἐθνικά p. 712, 21 A. Meineke: Ὤστίωνες ἔθνος παρὰ τῷ δυτικῷ Ὤκεανῷ, οὓς Κοσσίνους Ἀρτεμίδωρός φησι (Γεωγραφούμενα F 34 p. 206 R. Stiehle), Πυθέας δ' Ὤσσι <δ> αἰούς· τούτων δ' ἐξ εὐωνύμων οἱ Κόσσινοι λεγόμενοι Ὤστίωνες, οὓς Πυθέας Ὤσσι <δ> αἰούς· προσαγορεύει. STRABON Γεωγραφικά IV 5, 5: περὶ δὲ τῆς Θούλης ἔτι μᾶλλον ἀσαφὴς ἡ ἱστορία διὰ τὸν ἐκτοπισμόν· ταύτην γὰρ τῶν ὀνομαζομένων ἀρκτικωτάτην τιθέασιν.

[5]

- ^{6g} ἃ δ' εἶρηκε Πυθέας περί τε ταύτης καὶ τῶν ἄλλων τῶν ταύτηι τόπων ὅτι μὲν πέπλασται, φανερόν ἐκ τῶν γνωριζομένων χωρίων· κατέψευσται γὰρ αὐτῶν τὰ πλεῖστα, ὥσπερ καὶ πρότερον εἴρηται (s. F 6a), ὥστε δῆλός ἐστιν ἐψευσμένος μᾶλλον περὶ τῶν ἐκτετοπισμένων. πρὸς μέντοι τὰ οὐράνια καὶ τὴν μαθηματικὴν θεωρίαν ἱκανῶς <ἂν> δόξειε κεχρησθαι τοῖς πράγμασι τοῖς τῇ κατεψυγμένῃ ζώνῃι πλησιάζουσι, τὸ τῶν καρπῶν εἶναι τῶν ἡμέρων καὶ ζώων τῶν μὲν ἀφορίαν παντελεῖ, τῶν δὲ σπάνιν, κέγχρωι δὲ καὶ ἄλλοις λαχάνοις καὶ καρποῖς καὶ ῥίζαις τρέφεσθαι, παρ' οἷς δὲ σῖτος καὶ μέλι γίνεταί, καὶ τὸ πόμα ἐντεῦθεν ἔχει <ν> · τὸν δὲ σῖτον, ἐπεὶ δὴ τοὺς ἡλίους οὐκ ἔχουσι καθαρούς, ἐν οἴκοις μεγάλοις κόπτουσι, συγκομισθέντων δεῦρο τῶν σταχύων· αἱ γὰρ ἄλως ἄχρηστοι γίνονται διὰ τὸ ἀνήλιον καὶ τοὺς ὄμβρους. — — VII 3, 1: . ^[15]
- ^{6h} .. διὰ δὲ τὴν ἄγνοίαν τῶν τόπων τούτων οἱ τὰ Ῥιπαῖα Ὅρη καὶ τοὺς Ὑπερβορείους μυθοποιῶντες λόγου ἡξίωται, καὶ ἃ Πυθέας ὁ Μασσαλιώτης κατεψεύσατο τῆς παρωκεανίτιδος, προσχήματι χρώμενος τῇ περὶ τὰ οὐράνια καὶ τὰ μαθηματικά ἱστορία. ἐκεῖνοι μὲν οὖν ἐάσθωσαν ... (es folgt Poseidonios Περί Ὠκεανοῦ 87 F 104 F. Jacoby). — — II 4, 1f. ^[5]
- ^{7a} : Πολύβιος (Ἱστορίαι XXXIV 5 Th. Büttner—Wobst) δὲ τὴν Εὐρώπην χωρογραφῶν τοὺς μὲν ἀρχαίους ἔαν φησι, τοὺς δ' ἐκείνους ἐλέγχοντας ἐξετάζειν Δικαίάρχον (F 111 Fr. Wehrli) τε καὶ Ἑρατοσθένη (Γεωγραφικά F III B 1 [I B 7] H. Berger), τὸν τελευταῖον πραγματευσάμενον περὶ γεωγραφίας, καὶ Πυθέαν, ὅφ' οὗ παρακρουσθῆναι πολλούς, ὅλην μὲν τὴν Βρεττανικὴν ἐμβαδὸν ἐπελθεῖν φάσκοντος, τὴν δὲ περίμετρον πλειόνων ἢ τεττάρων μυριάδων ἀποδόντος τῆς νήσου. προσιστορήσαντος δὲ καὶ τὰ περὶ τῆς Θούλης καὶ τῶν τόπων ἐκείνων, ἐν οἷς οὔτε γῆ καθ' αὐτὴν ὑπῆρχεν ἔτι οὔτε θάλαττα οὔτ' ἀήρ, ἀλλὰ σύγκριμά τι ἐκ τούτων πλεύμονι θαλαττίῳ ἑοικός, ἐν ᾧ φησι τὴν γῆν καὶ τὴν θάλατταν 'αἰωρεῖσθαι' καὶ τὰ σύμπαντα, καὶ τοῦτον ὡς ἂν 'δεσμὸν' εἶναι τῶν ὅλων, μήτε πορευτὸν μήτε πλωτὸν ὑπάρχοντα· τὸ μὲν οὖν τῷ πλεύμονι ἑοικὸς αὐτὸς ἑωρακέναι, τᾶλλα δὲ λέγειν ἐξ ἀκοῆς. ταῦτα μὲν τὰ τοῦ Πυθέου, καὶ διότι ἐπανελθὼν ἐνθὲνδε πᾶσαν ἐπέλθοι τὴν παρωκεανίτιν τῆς Εὐρώπης ἀπὸ Γαδεῖρων ἕως Τανάιδος. φησὶ δ' οὖν ὁ Πολύβιος ἄπιστον καὶ αὐτὸ τοῦτο, πῶς ἰδιώτῃ ἀνθρώπῳ καὶ πένητι τὰ τοσαῦτα διαστήματα πλωτὰ καὶ πορευτὰ γένοιτο. τὸν δ' Ἑρατοσθένη διαπορήσαντα, εἰ χρὴ πιστεύειν τούτοις, ὅμως περί τε τῆς Βρεττανικῆς πεπιστευκέναι καὶ τῶν κατὰ Γάδειρα καὶ τὴν Ἰβηρίαν· πολὺ δὲ φησι βέλτιον τῷ Μεσσηνίῳ πιστεύειν ἢ τούτῳ. ὁ μὲν τοί γε εἰς μίαν χώραν τὴν Παγχαίαν λέγει πλεῦσαι· ὁ δὲ καὶ μέχρι τῶν τοῦ κόσμου περάτων κατωπτευκέναι τὴν προσάρκτιον τῆς Εὐρώπης πᾶσαν, ἣν οὐδ' ἂν τῷ Ἑρμῇ πιστεύσαι τις λέγοντι. Ἑρατοσθένη δὲ τὸν μὲν 'Εὐήμερον Βεργαῖον' (nach Art des Antiphanes von Berge) καλεῖν, Πυθέαι δὲ πιστεύειν, καὶ ταῦτα δὲ μηδὲ Δικαιάρχου πιστεύσαντος. τὸ μὲν οὖν 'μηδὲ Δικαιάρχου πιστεύσαντος' γελοῖον, ὥσπερ ἐκείνῳ κανόνι χρῆσασθαι προσήκον, καθ' οὗ τοσοῦτους ἐλέγχους αὐτὸς προφέρεται. Ἑρατοσθένους δὲ εἴρηται ἢ περὶ τὰ ἐσπέρια καὶ τὰ ἀρκτικά τῆς Εὐρώπης ἄγνοια. ἀλλ' ἐκείνῳ μὲν καὶ Δικαιάρχῳ συγγνώμη, τοῖς μὴ κατιδοῦσι τοὺς τόπους ἐκείνους Πολυβίῳ δὲ καὶ Ποσειδωνίῳ (87 T 17b F. Jacoby) τίς ἂν συγγνοίη; ... POLYBIOS VON MEGALOPOLIS Ἱστορίαι XXXIV 6, 15 Th. ^[35]
- ^{7b} Büttner—Wobst: πῶς οὐκ ἂν εἰκότως δόξειεν ἀπολεληρηκέναι καὶ ὑπερβεβηκέναι τὸν Βεργαῖον Ἀντιφάνην καὶ καθόλου μηδενὶ καταλιπεῖν ὑπερβολὴν ἀνοίας τῶν ἐπιγιγνομένων. STRABON Γεωγραφικά IV 2, 1: . ^[5]
- ^{7c} .. ὁ δὲ Λεῖγῃρ μεταξὺ Πικτόνων τε καὶ Ναμνιτῶν ἐκβάλλει. πρότερον δὲ Κορβιλῶν ὑπῆρχεν ἐμπόριον ἐπὶ τούτῳ τῷ ποταμῷ, περὶ ἧς εἶρηκε Πολύβιος (Ἱστορίαι XXXIV 10, 6f. Th. Büttner—Wobst), μνησθεὶς τῶν ὑπὸ Πυθέου μυθολογηθέντων, ὅτι Μασσαλιωτῶν μὲν τῶν

συμμιζάντων Σκιπίωνι οὐδείς εἶχε λέγειν οὐδὲν μνήμης ἄξιον, ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τοῦ Σκιπίωνος περὶ τῆς Βρεττανικῆς, οὐδὲ τῶν ἐκ Νάρβωνος οὐδὲ τῶν ἐκ Κορ[ι]βηλῶνος, αἵπερ ἦσαν ἄρισται πόλεις τῶν ταύτη. Πυθέας δ' ἐθάρρησε τοσαῦτα ψεύσασθαι. — — III 2, 11: .^[10]

- ⁸ .. εὐόικασι δ' οἱ παλαιοὶ καλεῖν τὸν Βαῖτιν 'Ταρτησσόν', τὰ δὲ Γάδειρα καὶ τὰς πρὸς αὐτὴν νήσους 'Ερύθ <ε> ιαν'. διόπερ οὕτως εἰπεῖν ὑπολαμβάνουσι Στησίχορον (F 4 E. Diehl 2) περὶ τοῦ Γηρυόνης βουκόλ[ι]ου, διότι 'γεννηθεῖη σχεδὸν ἀντιπέρας κλεινᾶς 'Ερυθ <ε> ίας Ταρτησσοῦ ποταμοῦ παρὰ παγὰς ἀπείρονας ἀργυρορίζους, ἐν κευθμῶνι πέτρας'. δυεῖν δὲ οὐσῶν ἐκβολῶν τοῦ ποταμοῦ πόλιν ἐν τῷ μεταξὺ χώρῳ κατοικεῖσθαι πρότερόν φασιν ἢν καλεῖσθαι 'Ταρτησσόν', ὁμώνυμον τῷ ποταμῷ, καὶ τὴν χώραν 'Ταρτησσίδα' ἦν νῦν Τουρδοῦλοι νέμονται. καὶ 'Ερατοσθένης (Γεωγραφικά F III B 122 H. Berger) δὲ τὴν συνεχὴ τῇ Κάλπῃ 'Ταρτησσίδα' καλεῖσθαι φησι, καὶ 'Ερύθ <ε> ιαν' νήσον εὐδαίμονα. πρὸς δὲν 'Αρτεμίδωρος (Γεωγραφούμενα F 11 p. 201 R. Stiehle) ἀντιλέγων καὶ ταῦτα ψευδῶς λέγεσθαι φησιν ὑπ' αὐτοῦ, καθάπερ καὶ <τὸ> τὸ ἀπὸ Γαδεῖρων ἐπὶ τὸ 'Ιερὸν 'Ακρωτήριον διάστημα ἀπέχειν ἡμερῶν πέντε πλοῦν, οὐ πλειόνων ὄντων ἢ χιλίων καὶ ἑπτακοσίων σταδίων, καὶ τὸ τὰς ἀμπώτεις μέχρι δεῦρο περατοῦσθαι ἀντὶ τοῦ κύκλῳ περὶ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην συμβαίνειν, καὶ τὸ τὰ προσαρκτικὰ μέρη τῆς 'Ιβηρίας εὐπαροδώτερα εἶναι πρὸς τὴν Κελτικὴν ἢ κατὰ τὸν 'Ωκεανὸν πλέουσι, καὶ ὅσα δὴ ἄλλα εἶρηκε Πυθέαι πιστεύσας δι' ἀλαζονείαν. »GEMINOS» Εἰσαγωγή εἰς τὰ φαινόμενα 6, 8f.^[25]

- ^{9a} (= Sphairoroiia F 37a 6, 8f. S. 261, 11—263, 3): ... τοῖς δ' ἔτι βορειοτέροις οἰκοῦσι τῆς Προποντίδος ἡ μεγίστη ἡμέρα γίνεται ὥρων ἰσημερινῶν ις , καὶ [ἔτι] τοῖς <ἔτι> βορειοτέροις ιζ καὶ ιη ὥρων ἡ μεγίστη ἡμέρα γίνεται. ἐπὶ δὲ τοὺς τόπους τούτους δοκεῖ καὶ Πυθέας ὁ Μασσαλιώτης παρεῖναι. φησὶ γοῦν ἐν τοῖς Περὶ τοῦ 'Ωκεανοῦ πεπραγματευμένοις αὐτῷ ὅτι "... ἐδείκνυον ἡμῖν οἱ βάρβαροι ὅπου ὁ ἥλιος κοιμᾶται ...". συνέβαινε γὰρ περὶ τούτους τοὺς τόπους τὴν μὲν νύκτα μικρὰν γίνεσθαι ὥρων οἷς μὲν δύο, οἷς δὲ τριῶν, ὥστε μετὰ τὴν δύσιν μικροῦ διαλείμματος γινομένου ἐπανατέλλειν εὐθέως τὸν ἥλιον. KOSMAS DER INDIENFAHRER Χριστιανικὴ τοπογραφία II p.^[10]

- ^{9b} 82, 18 E. O. Winstedt: Πυθέας δὲ ὁ Μας <σ> αλιώτης φησὶν ἐν τοῖς Περὶ 'Ωκεανοῦ ὅτι παραγενομένῳ αὐτῷ ἐν τοῖς βορειοτάτοις τόποις ἐδείκνυον οἱ αὐτόθι βάρβαροι τὴν ἡλίου κοίτην, ὡς ἐκεῖ τῶν νυκτῶν ἀεὶ γενομένου παρ' αὐτοῖς. KLEOMEDES Κυκλικὴ θεωρία μετεώρων I 7 p.^[5]

- ¹⁴ 68, 6—70, 22 H. Ziegler: ... ὅθεν καὶ τὰ κατὰ τὰς ἀυξήσεις καὶ μειώσεις τῶν ἡμερῶν μεγίστης παρ' αὐτοῖς ἔχεται παραλλαγῆς. λέγεται γοῦν ἐν Βρεττανίᾳ περὶ Καρκίνον τοῦ ἡλίου γινομένου καὶ τὴν μεγίστην ἡμέραν ποιοῦντος ὡς ὀκτῶ καὶ δέκα ὥρων ἰσημερινῶν γίνεται ἡ ἡμέρα, ἔξ δὲ ἡ νύξ· ὅθεν καὶ φῶς εἶναι παρ' αὐτοῖς νυκτὸς κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον, αὐτοῦ παρὰ τὸν ὀρίζοντα τοῦ ἡλίου παρατρέχοντος καὶ ἀποπέμποντος τὰς αὐγὰς ὑπὲρ γῆν ... ὅθεν καὶ ἐν Βρεττανίᾳ νυκτὸς εἶναι φῶς, ὡς καὶ ἀναγινώσκειν δύνασθαι. καὶ γὰρ τοῦτο φασιν ἀναγκαιότατον εἶναι, παρὰ τὸν ὀρίζοντα τοῦ ἡλίου τότε τὴν πορείαν ποιουμένου καὶ οὐ διὰ τῶν βαθυτέρων τῆς γῆς ἰόντος, διὰ τὸ ἐλάχιστον εἶναι παρ' αὐτοῖς τμήμα ὑπὸ γῆν τοῦ θερινοῦ κύκλου. περὶ δὲ τὴν Θούλην καλουμένην νήσον, ἐν ἣι γεγονέναι φασὶ Πυθέαν τὸν Μασσαλιώτην φιλόσοφον , ὅλον τὸν θερινὸν ὑπὲρ γῆς εἶναι λόγος, αὐτὸν καὶ ἀρκτικὸν γινόμενον αὐτοῖς (dort herrscht also ein längster Tag von 24 Äquinoktialstunden). παρὰ τούτοις ὁπότεν ἐν Καρκίνῳ ὁ ἥλιος ἦι (zum mindesten an einem nördlicher gelegenen Punkte der Insel), μηνιαία γενήσεται ἡ ἡμέρα, εἴ γε καὶ τὰ μέρη πάντα τοῦ Καρκίνου ἀειφανῆ ἔστι παρ' αὐτοῖς, εἰ δὲ μή, ἐφ' ὅσον ἐν τοῖς ἀειφανέσιν αὐτοῦ ὁ ἥλιός ἐστιν. ἀπὸ δὲ ταύτης τῆς νήσου προῖοῦσιν ὡς ἐπὶ τὰ ἀρκτικά, ἐκ τοῦ πρὸς λόγον καὶ ἕτερα μέρη πρὸς τῷ Καρκίνῳ γίνονται' ἂν

ἀειφανῇ τοῦ ζωδιακοῦ. καὶ οὕτως, ἐφ' ὅσον τὰ παρ' ἐκάστοις φαινόμενα ὑπὲρ γῆς αὐτοῦ διέρχεται ὁ ἥλιος, ἡμέρα γενήσεται. καὶ ἔστι κλίματα τῆς γῆς ἀναγκαίως, ἐν οἷς καὶ διμηνιαία καὶ τριμηνιαία γίνεται ἡ ἡμέρα, καὶ τεσσάρων καὶ πέντε μηνῶν. ὑπὸ δὲ τὸν πόλον αὐτὸν ἐξ ζωιδίων ὑπὲρ γῆς ὄντων, ἐφ' ὅσον ταῦτα διέρχεται ὁ ἥλιος ἀειφανῇ ὄντα, ἡμέρα γενήσεται, τοῦ αὐτοῦ κύκλου καὶ ὀρίζοντος καὶ ἀρκτικοῦ γινομένου αὐτοῖς καὶ ἰσημερινοῦ. τοῖς μὲν γὰρ ἐν Θούλῃ συμπίπτει ὁ θερινὸς τροπικὸς τῷ ἀρκτικῷ· τοῖς δὲ ἔτι ἐνδοτέρω ὑπερβαίνει ὁ ἀρκτικὸς τὸν θερινὸν εἰς τὰ πρὸς τὸν ἰσημερινὸν μέρη, ἐκ τοῦ πρὸς λόγον τούτου γινομένου· τοῖς δ' ὑπ' αὐτῷ τῷ πόλῳ ὁ ἰσημερινὸς τὰς τρεῖς λαμβάνει σχέσεις, ἀρκτικὸς μὲν γινόμενος, ὅτι περιλαμβάνει τὰ ἀειφανῇ τῶν ἄστρον μηδενὸς ἀπλῶς παρὰ ταύτοις ἢ δυομένου ἢ ἀνίσχοντος, ὀρίζων δὲ γίνεται, ὅτι χωρίζει τὸ ὑπὲρ γῆς τοῦ κόσμου ἡμισφαίριον ἀπὸ τοῦ ὑπὸ γῆν, ἰσημερινὸς δέ, ὅτι αὐτὸς ἐστὶν ὁ διαιρῶν αὐτοῖς εἰς ἴσα τὴν ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα, ὅς καὶ τοῖς ἄλλοις μὲν πᾶσιν ἐπ' ἴσης ἰσημερινὸς ἐστὶν, οὐκέτι δὲ οὔτε ὀρίζων οὔτε ἀρκτικὸς ... SCHOL. ^[45]

- ¹⁵ APOLLON. RHOD. ARGONAUT. IV 761/65a: '... ὅθι τ' ἄκμονες Ἥφαιστοιο' αἱ τοῦ Αἰόλου νῆσοι ἐπτά. τούτων ἐν τῇ Λιπάραι καλουμένῃ καὶ τῇ Στρογγύλῃ ὁ Ἥφαιστος δοκεῖ διατρίβειν, καὶ ἀκούεσθαι βρόμον πυρὸς καὶ ἦχον σφυρῶν. τὸ δὲ παλαιὸν ἐλέγετο τὸν βουλόμενον ἀργὸν σίδηρον ἐπιφέρειν καὶ τῇ ἐξῆς ἡμέρῃ ἢ ξίφος λαμβάνειν ἢ εἴ τι ἄλλο ἠθέλεν κατασκευάσαι, καὶ τὸν μισθὸν ἀπεδίδου. ταῦτα ἱστορεῖ Πυθέας ἐν Περίοδῳ γῆς, καὶ τὴν θάλασσαν λέγων ζεῖν. εἰσὶν δὲ αἱ τοῦ Αἰόλου νῆσοι ζ αἵδε· Στρογγύλη Εὐώνυμος Λιπάραι Ἱέρα Διδύμη Ἐρικώδης Φοινικ <ὠδ> ἢ <σ> . ^[10]